

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ,
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

Кафедра інноваційних та інформаційних технологій в освіті

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
доц. Лазаренко Н.І.
сергій 2018 р.

МОДЕЛЮВАННЯ В СИСТЕМАХ ВІДКРИТОЇ ОСВІТИ

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни підготовки докторів філософії

підготовки	доктора філософії
галузі знань	01 Освіта / Педагогіка
спеціальності	015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), 011 Науки про освіту

ПП.05

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні Вченої ради
Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
Протокол № 1 від «30» серпня 2018 р.

Вінниця – 2018 рік

УДК 37:001.893.54(073)

М 74

Розробник:

Коношевський Л. Л., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті, навчально-наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації.

Рецензенти:

Бойчук В. М., доктор педагогічних наук, доцент, заступник директора з наукової роботи навчально-наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;

Волонтир Л. О., кандидат технічних наук, доцент кафедри моделювання та інформаційних технологій в економіці Вінницького національного аграрного університету

Моделювання в системах відкритої освіти: програма вибіркової навчальної дисципліни / Л. Л. Коношевський. – Вінниця : Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – 2018. – 9 с.

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «**Моделювання в системах відкритої освіти**» складена відповідно до робочого навчального плану підготовки докторів філософії спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), 011 Науки про освіту. В програмі передбачено ознайомлення докторів філософії із особливостями моделювання в системі відкритої освіти; створення та застосування моделей педагогічних систем відкритої освіти.

Програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті

Протокол № 16 від «15» травня 2018 року

Програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії навчально-наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації

Протокол № 10 від «10» червня 2018 року

Вступ

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «**Моделювання в системах відкритої освіти**» складена відповідно до робочого навчального плану підготовки докторів філософії

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), 011 Науки про освіту.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи побудови й аналізу моделей педагогічних систем відкритої освіти.

Міждисциплінарні зв'язки: «Інформаційно-комунікаційні технології в наукових дослідженнях», «Іноземна мова», «Вища освіта і Болонський процес», «Методологія і методика наукових досліджень».

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

1. Моделювання професійної діяльності фахівця

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є формування в докторів філософії системи компетентностей в галузі моделювання педагогічних систем відкритої освіти, розкриття суті таких понять як «моделювання», «модель», «професійна діяльність» і «соціальна діяльність» фахівця. Цей курс допоможе докторам філософії пізнати особливості застосування моделювання як у навчальному процесі ЗВО, так і в процесі проведення наукових досліджень педагогічних явищ.

1.2. Завдання вивчення навчальної дисципліни. В результаті вивчення навчальної дисципліни доктори філософії мають одержати знання в галузі ефективного моделювання педагогічних систем відкритої освіти, формування системи теоретичних знань та практичних умінь:

- необхідних для виконання функціональних обов'язків викладача вищої школи;
- необхідних для побудови навчального процесу з урахуванням специфіки професійної діяльності майбутніх фахівців;
- необхідних для використання моделювання в освітньому процесі ЗВО;
- для побудови моделі професійної та соціальної діяльності фахівця, а також моделі особистості фахівця;
- необхідних для аналізу професійно важливих та особистісних якостей майбутнього фахівця;
- основ педагогічного мислення, здатності осмислювати й аналізувати педагогічну дійсність;
- готовності до педагогічної праці на гностичному, комунікативному, операційному рівнях;
- відповідального, творчого ставлення до педагогічної діяльності.

У вивченні курсу важливо зосередити увагу на засвоєнні знань із таких питань: загальна схема побудови моделі діяльності фахівця, особливості діяльності фахівця, її структурні елементи, основні терміни з навчальної дисципліни, зокрема «спеціальність», «спеціалізація», «професійна компетентність», «компетенції професійного розвитку», «соціальна діяльність фахівця», «освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівця» тощо. Підвищенню ефективності лабораторних занять сприятиме передбачене програмою виконання навчально-дослідних завдань, зокрема творчих (проектних) досліджень з питань моделювання діяльності фахівця й альтернативних завдань.

1.3. Компетентності

1.3.1. Загальні компетентності

Ґрунтовне володіння науково-категоріальним апаратом.

Здатність виокремлювати об'єктивні суперечності, що потребують розв'язання.

Здатність визначити і пояснити ключову термінологію.
Володіння методологією наукової та педагогічної діяльності.
Спроможність оптимально визначати методологічні принципи і підходи ефективного вирішення проблем у галузі наук про освіту.

Культура роботи з першоджерелами, недопущення плагіату.

Самостійність виконання дослідження.

Впорядкованість поняттєво-мовного викладу. Грамотність і виразність письмово-стилістичного оформлення.

Логічність і переконливість усного викладу наукової позиції.

1.3.2. Фахові компетентності

Уміння збирати й узагальнювати фактичний матеріал з базових питань дослідження (від формулювання теми, визначення джерел наукового пошуку, їх якісного аналізу до вмінь обґрунтувати власні висновки і визначати перспективи).

Спроможність оптимально визначати методологічні принципи і підходи ефективного вирішення проблем у галузі професійної освіти.

Вміння коректно здійснювати науково-експериментальне дослідження та опрацьовувати здобуті факти.

Здатність використовувати можливості інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, інноваційних методів і технологій дослідження.

Навички міжособистісної взаємодії у науковому спілкуванні та викладанні.

Володіння комунікативною стратегією аргументації та самопрезентації.

Здатність удосконалювати власний когнітивний та дослідницький стиль.

Володіння різноманітними формами представлення результатів власних пошуків.

1.4. Програмні результати навчання

Володіти методологією наукової та педагогічної діяльності.

Демонструвати ґрунтовні знання і розуміння з досліджуваної проблематики, особливо у сфері професійної підготовки майбутніх фахівців та методології науки, обсяг знань, достатній для проведення наукових досліджень на рівні останніх світових досягнень і спрямованих на їх розширення та поглиблення.

Аналізувати й обговорювати публікації в межах власної дослідницької проблематики та поза нею.

Науково розробляти й аргументовано презентувати в науковому середовищі професійну підготовку майбутніх фахівців та результати пошуково-дослідницької діяльності.

Презентувати оригінальне, завершене дослідження, що ґрунтується на використанні методологічних підходів у науковій роботі.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **120** годин / **4** кредити ECTS

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Розділ 1. Моделювання професійної діяльності фахівця

Тема 1. Сучасні підходи та інструменти розвитку системи освіти

Інтеграція, демократизація та інформатизація – важливі чинники та сучасні інструменти розвитку освіти. Інтеграція і демократизація освіти. Інформаційне суспільство й освіта

Тема 2. Відкрита освіта – інструмент забезпечення сучасної освітньої парадигми

Відкрита освіта й сучасна освітня парадигма. Принципи відкритої освіти. Відкрита освіта і відкрите навчальне середовище. Принципи відкритої освіти і відкрите навчальне середовище. Відкрита освіта і проблеми е-педагогіки. Відкрита освіта і віртуальне навчання.

Тема 3. Дистанційна освіта – інструмент практичної реалізації принципів відкритої освіти

Передумови появи дистанційної освіти. Основні означення. Основні просторово-технологічні відмінності традиційного та е-дистанційного навчання. Специфічні якісні властивості систем дистанційної освіти і навчання. Дистанційна освіта – ефективне доповнення до традиційних форм освіти. Основні напрями наукових досліджень проблем дистанційної професійної освіти.

Тема 4. Інформатизація освіти - інструмент формування інформаційно-технологічної платформи відкритої освіти

Інформатизація освіти. Комп'ютеризація освіти. Інформатизація освіти і розвиток поняттєво-термінологічного апарату систем навчання і освіти.

Тема 5. Підвищення рівня управління освітою – інструмент її ефективного функціонування і розвитку в суспільстві

Шляхи підвищення рівня управління освітою. Особливості системи освіти як об'єкта управління. Цілі створення та організаційна будова автоматизованої системи управління освітою. Проектний підхід – інструмент управління інноваційним розвитком системи освіти.

Тема 6. Теоретико-методологічний апарат системного подання і дослідження організаційних систем

Базові терміни і поняття. Типи моделей функціонування і розвитку систем. Подання будови систем моделей. Подання функціонування систем моделей.. Моделювання в системах задач функціонального аспекту. Моделювання в системах задач аспекту реалізації. Особливості модельного подання формульованої і розв'язувальної частин задачі.

Тема 7. Моделі систем навчання й освіти

Моделі системи освіти і освітнього середовища. Моделі педагогічних систем. Моделі будови педагогічних систем. Моделі функціонування педагогічних систем. Моделі методичних систем навчання та їх проектування. Проектування методичних систем навчання відкритої професійної освіти. Цілі створення, будова і функції проектного середовища та технологічна модель проектування е-методичних систем навчання відкритої освіти. Моделі навчальних середовищ. Моделі будови навчального середовища систем відкритої освіти. Моделі систем засобів навчання. Класифікація засобів навчання. Системи засобів навчання та моделі їх будови. Засоби навчання нового покоління, їх функції та сучасні форми організації їх створення та впровадження.

Тема 8. Моделі управління освітою

Особливості подання процесів планування та управління освітою. Моделі управління освітою та їх взаємозв'язки. Система моделей планування потреби навчальних закладів у педагогічних кадрах. Моделі державного рівня управління. Система моделей планування потреби в педагогічних і медичних кадрах для дитячих дошкільних установ. Модель розподілу педагогічних кадрів за стажем їхньої роботи. Модель розподілу молодих спеціалістів до загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів. Розвиток структури комп'ютерних систем опрацювання статистичної звітності для забезпечення управління системою освіти.

Тема 9. Автоматизовані системи наукових досліджень та експериментальні дослідження моделей

Науковий експеримент як засіб дослідження систем. Класифікація наукових експериментів та особливості їх застосування. Імітаційні системи – інструменти автоматизації експериментальних наукових досліджень. Методи та засоби вимірювань в імітаційних системах. Порівняльний аналіз методів вимірювань статичних і динамічних характеристик досліджуваних систем. Дослідження моделі динаміки складу педагогічних кадрів навчальних закладів. Дослідження моделі оптимізації мережі мікрорайонів обслуговування загальноосвітніх навчальних закладів.

3. Рекомендована література

Основна:

1. Аношкіна Л. І. Економіка вищої освіти: тенденції та перспективи реформування / Л. І. Аношкіна. – К. : Видавничий дім «Корпорація», 2005. – 368 с.
2. Ареф'єва О. В. Управління розвитком людського капіталу в системі вищої освіти: [монографія] / О. В. Ареф'єва, Т. В. Харчук. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2008. – 207 с.
3. Архангельский С. И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы: Учеб.-метод. пособие. – М. : Высшая школа, 1980. – 368 с.
4. Баранюк Р. Виклики та можливості руху за відкриту освіту: приклад Connexions / Р. Баранюк // Відкрита освіта : колективний розвиток освіти через відкриті технології, відкритий контент і відкрите знання / За редакцією Тору Іійосі та М. С. Віджая Кумара / Переклад з англ. А. Іщенко, О. Носика. – К. : Наука, 2009. – С.141-156.
5. Белухин Д. А. Становление профессионала и рождение профессионализма. Учебное пособие / Д. А. Белухин. – М. : Московский психолого-социальный институт, 2006. – 128 с.
6. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти / В. Ю. Биков: монографія. – К. : Атіка, 2009. – 684 с.
7. Винославська О. В. Людські стосунки : Навчальний посібник / О. В. Винославська, М. П. Малигіна. – К. : КВІЦ, 2001. – 83 с.
8. Головаха Е. В. Психология человеческого взаимопонимания / Е. В. Головаха, Н. В. Панина. – К. : Политиздат, 1989. – 189 с.
9. Гриценко В. И. Дистанционное обучение: теория и практика / Гриценко В. И., Кудрявцева С. П., Колос В. В., Веренич Е. В. – К. : Наукова думка, 2004. – 375 с.
10. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності: Навчальний посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 224 с.
11. Дахин А. Н. Педагогическое моделирование: сущность, эффективность и ... неопределенность / А. Н. Дахин // Педагогика. – 2003. – № 4. – С. 21-26.
12. Дахин А. Н. Педагогическое моделирование / А. Н. Дахин. – Новосибирск, 2005. – 229 с.
13. Де'Калуве Л. Развитие школы: модели и изменения / Л. Де'Калуве, Э. Маркс, М. Петри. – Калуга, 1993. – 242 с.
14. Деркач А. А. Акмеологические основы развития профессионала / А. А. Деркач. – М. : Изд-во Московского психолого-социального института; Воронеж : НПО «МОДЭК», 2004. – 752 с.
15. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007- 2016 роки» від 9 січня 2007 року № 537-V. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=537-16.5>.
16. Зеер Э. Ф. Профессионально-образовательное пространство личности. – Екатеринбург, 2003. – 126 с.
17. Иващенко И. Сущность процесса формирования профессиональной Я-концепции в условиях современного университета / И. Иващенко // Прикладная психология и психоанализ. – 2006. – № 2. – С. 17-24.
18. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы / Е. П. Ильин. – СПб. : Питер, 2000. – 512 с.
19. Ительсон Л. Б. Математическое моделирование в психологии и педагогике / Л. Б. Ительсон // Вопросы философии. – 1965. – № 3. – С. 58-68.
20. Іщенко А. Відкрита освіта на сучасному етапі: сутність, ідеї та головні тенденції (Передмова до українського видання) / А. Іщенко // Відкрита освіта : колективний розвиток освіти через відкриті технології, відкритий контент і відкрите знання / За редакцією Тору Іійосі та М. С. Віджая Кумара / Переклад з англ. А. Іщенко, О. Носика. – К. : Наука, 2009. – С. 7-13.
21. Карамушка Л. М. Психологія освітнього менеджменту : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. М. Карамушка. – К. : Либідь, 2004. – 424 с.

22. Кеспиков В. Н. Метод научного моделирования как основа анализа структуры содержания учебного материала / В. Н. Кеспиков, В. М. Менщиков, Т. А. Ерахтина. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : URL=http://bspu.secna.ru/Journal/pedagog/pedagog_8/at9.html.
23. Ковалев В. И. Мотивы поведения и деятельности / В. И. Ковалев. – М. : Наука, 1988. – 192 с.
24. Коваль А. П. Ділове спілкування: навч. посібник / А. П. Коваль. – К. : Либідь, 1992. – 280 с.
25. Колесникова И. А. Педагогическое проектирование: учеб. пособие для студентов вузов / И. А. Колесникова, М. П. Горчакова-Сибирская. – М. : Академия, 2005. – 284 с.
26. Кочергин А. В. Моделирование мышления / А. В. Кочергин. – М. : Политиздат, 1969. – 222 с.
27. Кучер А. В. Архитектура системы построения индивидуальной траектории обучения, базирующейся на образовательном стандарте / А. Кучер, В. Сокол, Н. Лесна, А. Бочаров // Вестник ХНТУ «Проблемы высшей школы». – 2010. – № 2(38). – С. 472-476.
28. Кушнір В. А. Моделі навчальних ситуацій у світі сучасної освіти (– Ч. 1) / В. А. Кушнір // Математика в сучасній школі. – 2013. – № 2. – С. 31-37.
29. Кушнір В. А. Моделі навчальних ситуацій у світі сучасної освіти (– Ч. 2) / В. А. Кушнір // Математика в сучасній школі. – 2013. – № 3. – С. 27-34.
30. Кушнір В. А. Системний аналіз педагогічного процесу: методологічний аспект [монографія] / В. А. Кушнір. – Кіровоград : Кіровоградський видавничий центр КДПУ, 2001. – 348 с.
31. Кыверялг А. А. Методы исследований в профессиональной педагогике. – Таллин : Валгус, 1980. – 334 с.
32. Лаптева Н. В. Психолого-педагогическое проектирование в образовании: учеб. пособие. – Киров : Вят. гос. гуманит. ун-т, 2003. – 66 с.
33. Лебедева И. П. Моделирование как метод исследования социально-педагогических систем // Моделирование социально-педагогических систем: Материалы региональной научно-практической конференции (16-17 сентября 2004 г.) / Гл. ред. А. К. Колесников; Отв. ред. И. П. Лебедева. – Пермь : Перм. гос. пед. ун-т, 2004. – С. 29-36.
34. Лейн Е. Збільшення участі в освітньому процесі з допомогою відкритих освітніх ресурсів / Е. Лейн // Відкрита освіта : колективний розвиток освіти через відкриті технології, відкритий контент і відкрите знання / За редакцією Тору Ййосі та М.С. Віджая Кумара / Переклад з англ. А. Іщенко, О. Носика. – К. : Наука, 2009. – С. 100-113.
35. Леонова О. Образовательное пространство как педагогическая реальность / О. Леонова // Alma mater (Вестник высшей школы). – 2006. – № 1. – С. 36-40.
36. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность / А. Н. Леонтьев. – М. : Политиздат, 1975. – 304 с.
37. Лодатко Є. О. Моделювання освітніх систем в контексті ціннісної орієнтації соціокультурного простору / Є. О. Лодатко // Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. – Вип. 112. – Черкаси, 2007. – С. 32-40.
38. Ложкин Г. В. Психологический климат трудового коллектива / Г. В. Ложкин. – К. : Знание, 1988. – 47 с.
39. Луговий В. І. Педагогічна освіта в Україні: структура, функціонування, тенденції розвитку / В. І. Луговий / За заг. ред. акад. О. Г. Мороза. – К. : МАУП, 1994. – 196 с.
40. Лутай В. С. Філософія сучасної освіти : навч. посіб. / В. С. Лутай. – К. : Магістр-S, 1996. – 256 с.
41. Мальшев К. Б. Моделирование в психолого-педагогической деятельности / К. Б. Мальшев. – М. : Русь; Вологда: ВоПИ, 1997. – 224 с.
42. Маркова С. М. Моделирование педагогических систем / С. М. Маркова. – Н. Новгород : ВГИПА, 2003. – 142 с.

43. Масюкова Н. А. Проектирование в образовании / Н. А. Масюкова. – Минск : Технопринт, 1999. – 288 с.
44. Матушанский Г. Модели подготовки и профессиональной деятельности специалистов / Г. Матушанский, А. Фролов // Высшее образование в России. – 2003. – № 4. – С. 92-95.
45. Медведєв І. А. Державне управління розвитком університету: теоретичні та прикладні аспекти : [монографія] / І.А. Медведєв. – Х. : Вид-во ХарРі НАДУ «Магістр», 2011. – 220с.
46. Мельничук О. Модель специалиста / О. Мельничук, А. Яковлева // Высшее образование в России. – 2000. – № 5. – С. 19-25.
47. Мещанінов О. П. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні: монографія / О. П. Мещанінов. – Миколаїв : Вид-во МДГУ імені Петра Могили, 2005. – 460 с.
48. Миндоров Н. И. Моделирование в обучении / Н. И. Миндоров // Моделирование социально-педагогических систем: Материалы региональной научно-практической конференции (16-17 сентября 2004 г.) / Гл. ред. А. К. Колесников; Отв. ред. И. П. Лебедева. – Пермь : Перм. гос. пед. ун-т, 2004. – С. 118-119.
49. Михеев В. И. Моделирование и методы теории измерений в педагогике / В. И. Михеев. – Изд. 3-е, стереотип. – М. : КомКнига, 2006. – 200 с.
50. Овчаренко А. Н. Развитие системы профессионально-педагогической деятельности преподавателей высшей школы / А. Н. Овчаренко // Журнал прикладной психологии. – 2005. – № 2-3. – С. 30-38.
51. Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнев'юк. – К. : Знання України, 2003. – 450 с.
52. Орел В. Е. Феномен „выгорания“ в зарубежной психологии: эмпирические исследования и перспективы / В. Е. Орел // Психологический журнал, 2001. – Т. 22. – № 1. – С. 90-101.
53. Освітній менеджмент: навчальний посібник / за ред. Л. І. Даниленко, Л. М. Карамушки. – К. : Шкільний світ, 2003. – 400 с.
54. Остапенко А. А. Моделирование многомерной педагогической реальности: теория и технологии / А. А. Остапенко. – М. : Народное образование, 2005. – 384 с.
55. Парыгин Б. Д. Социально-психологический климат коллектива: Пути и методы изучения / Б. Д. Парыгин. – Л. : Наука, 1981. – 192 с.
56. Петрунева Р. О главной цели образования / Р. Петрунева, Н. Дулина, В. Токарев // Высшее образование в России. – 1998. – № 3. – С. 40-46.
57. Пирогова О. В. Моделирование в образовании / О. В. Пирогова // Инновации в образовании. – М., 2004. – № 5. – С. 36-40.
58. Пищулин В. Г. Модель выпускника университета / В. Г. Пищулин // Педагогика. – 2002. – № 9. – С. 22-27.
59. Підвищення кваліфікації керівників освіти за дистанційною формою навчання : навчальний посібник / Центр ін-т післядиплом. пед. освіти ; ред. В. В. Олійник. – К. : Логос, 2006. – 408 с.
60. Поляков М. В. Класичний університет: еволюція, сучасний стан, перспективи / М. В. Поляков, В. С. Савчук. – К. : Генеза, 2004. – 416 с.
61. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.09. 2000 р. №1465 "Про затвердження Порядку проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів і переліку медичних психіатричних протипоказань щодо виконання окремих видів діяльності (робіт, професій, служби), що можуть становити безпосередню небезпеку для особи, яка провадить цю діяльність, або оточуючих".
62. Про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту) //Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2001. – № 13. – С. 26-32.
63. Самоукина Н. В. Психология и педагогика профессиональной деятельности / Н. В. Самоукина. – М. : ЭКМОС, 1999. – 352 с.

64. Семиченко В. А. Проблемы мотивации поведения и деятельности человека. Модульный курс психологии. Модуль «направленность» / В. А. Семиченко. – К. : Миллениум, 2004. – 521 с.
65. Семиченко В. А. Моделювання структури педагогічної діяльності / В. А. Семиченко. – Ялта, 2000. – 75 с.
66. Синдром "професійного вигорання" та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів післядиплом. освіти / За наук. ред. С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки, Т. В. Зайчикової – К. : Міленіум, 2004. – 264 с.
67. Слепкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навч. посіб / З. І. Слепкань. – К. : Вища шк., 2005. – 239 с.
68. Слинков В. Н. Организация и методика проведения профессиональной подготовки на предприятии: учебное пособие / В. Н. Слинков. – К. : КНТ, 2004.
69. Тестов В. А. «Жесткие» и «мягкие» модели обучения / В. А. Тестов // Педагогика. – 2004. – № 8. – С. 35-39.
70. Уайменн Дж. М. Коммуникация в межличностных и социальных отношениях / Дж. М. Уайменн, Г. Жайлс // Перспективы социальной психологии: пер. с англ. – М. : Изд-во Эксмо-Пресс, 2001.
71. Фридман Я. М. Наглядность и моделирование в обучении / Я. М. Фридман. – М. : Знание, 1984. – 78 с.
72. Цехмістрова Г. С. Управління в освіті та педагогічна діагностика: навч. посіб. для студентів вищих навч. закл. / Г. С. Цехмістрова., Н. А. Фоменко. – К. : Видавничий дім «Слово», 2005. – 280 с.
73. Цуканова Е. В. Психологические трудности межличностного общения / Е. В. Цуканова. – К. : Вища шк., 1985. – 159 с.
74. Шадриков В. Д. Проблема системогенеза профессиональной деятельности / В. Д. Шадриков. – М., 1982. – С. 74-77.
75. Швальбе Б. Личность, карьера, успех: Пер. с нем. / Б. Швальбе, Х. Швальбе. – М. : А/О Изд. группа „Прогресс“, „Прогресс-Интер“, 1993.
76. Шевцов А. Моделюємо педагогічний процес. Системно-синергетичний підхід / А. Шевцов // Освіта. – 2003. – 2-9 квітня.
77. Штефан Л. А. Соціально-педагогічна теорія та практика в Україні (20-90-ті рр. 20 ст.): [монографія] / Л. А. Штефан. – Х. : ТОВ «ТО Ексклюзив», 2002. – 264 с.
78. Щотка О. П. Вікова психологія дорослої людини: навчальний посібник / О. П. Щотка. – Ніжин, 2001. – 190 с.
79. Ягупов В. Моделювання навчального процесу як педагогічна проблема / В. Ягупов // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2003. – № 1. – С. 28-37.
80. Якунин В. А. Педагогическая психология: Учеб. пособие / В. А. Якунин / Европ. ин-т экспертов. – СПб. : Изд-во Михайлова В. А. : Изд-во «Полиус», 1998. – 639 с.

Додаткова

1. Безносков С. П. Профессиональная деформация и воспитание личности / С. П. Безносков // Экспериментальная и прикладная психология. – 1989. – № 13. – С. 69-74.
2. Ванек Д. Профессиональная подготовка учителей и проблемы формирования мотивации достижения и контроля действий / Д. Ванек, Ф. Ман // Вопросы психологии. – 1989. – № 3.
3. Весна М. А. Моделирование индивидуально-ориентированного образовательного процесса по педагогике в университете / М. А. Весна, Д. В. Легенчук // Наука и образование Зауралья: Науч.-публицист. и информ. журн. – 2000. – № 3. – URL=<http://nioz.narod.ru/archives/3-2000/vesna-legendchuk.htm>.

4. Грабарь М. И., Применение математической статистики в педагогических исследованиях: Непараметрические методы / М. И. Грабарь, К. А. Краснянская. – М. : Педагогика, 1977. – 136 с.
5. Євтух М. Б. Соціальна педагогіка: підручник / М. Б. Євтух, О. П. Сердюк. – К. : МАУП, 2003.
6. Зиновкина М. Креативная технология образования / М. Зиновкина // Высшее образование в России. – 1999. – № 3. – С. 101-104.
7. Ительсон Л. Б. Математические и кибернетические методы в педагогике / Л. Б. Ительсон. – М. : Просвещение, 1964. – 268 с.
8. Ительсон Л. Б. Применение в педагогических исследованиях математических методов / Л. Б. Ительсон // Общие основы педагогики. – М. : Просвещение, 1967. – С. 325-328.
9. Колпаков В. М. Управління розвитком персоналу: Навчально-методичний комплекс / В. М. Колпаков, Г. А. Дмитренко. – К. : Міленіум, 2004.
10. Кристофер Э. Тренинг лидерства / Э. Кристофер, Л. Смит. – Спб.: Питер, 2001. – 320 с.
11. Математическое моделирование социальных процессов // Под общ. ред. проф. В. И. Добренькова и акад. РАН А. А. Самарского. – М., 1999. – Электронная библиотека социологического факультета МГУ. – URL=<http://lib.socio.msu.ru/l/library?a=p&p=home&l=ru&w=windows-1251>
12. Математическое моделирование социальных процессов. – Вып. 6. – М. : Макс-Пресс, 2004. – 95 с. // Электронная библиотека социологического факультета МГУ. – URL=<http://lib.socio.msu.ru/l/library?a=p&p=home&l=ru&w=windows-1251>.
13. Можаров М. С. Когнитивное моделирование как метод исследования педагогических систем / М. С. Можаров, Г. Н. Бойченко // Современная организация учебного процесса в высшей школе: Интернет-конференция. – Владивосток: Дальневост. гос. ун-т, 2002. – URL=<http://conf-vlad.narod.ru/19.html>.
14. Можаров М. С. Педагогическое моделирование в рамках когнитивного подхода как метод структурного исследования педагогической деятельности // Педагог: наука, технология, практика. – Барнаул: Барнаул. гос. пед. ун-т, 1999. – № 7. – URL=http://bspu.ab.ru/Journal/pedagog/pedagog_7/a11.html.
15. Поваренков Ю. П. Психологический анализ процесса профессионализации. Понятие цель „профессиональной деятельности“ Способности и деятельность: Межвуз. сб. науч. трудов. – Ярославль : Изд-во ЯГПИ, 1989. – С. 56-66.
16. Соснин В. А. Учимся общению: взаимопонимание, взаимодействие, переговоры, тренинг / В. А. Соснин, П. А. Лунев. – М. : Ин-т психологии РАН, 1993. – 156 с.
17. Социальная психология личности в вопросах и ответах: учебное пособие / Под ред. В. А. Лабунской. – М. : Гардарики, 1999.
18. Терский Н. Л. Моделирование учебного процесса на уроке / Н. Л. Терский // Педагогика развития: возрастная динамика и ступени образования. – Красноярск, 1997. – URL=http://www.ippd.univers.krasu.ru/bibl/pedagog_razvitie/p4_m001.doc.
19. Уемов А. И. Логические основы метода моделирования / А. И. Уемов. – М. : Мысль, 1971. – 311 с.
20. Фейзулаев А. А. Принятие мотива личностью / А. А. Фейзулаев // Психол. журнал. – 1985. – № 4. – С. 87-96.
21. Хмельницкая А. П. Морально-психологический климат в трудовом коллективе / А. П. Хмельницкая. – М. : Моск. рабочий, 1986. – 94 с.
22. Шмидт Р. Искусство общения: Пер. с нем. / Р. Шмидт. – М. : Интерэксперт, 1992. – 79 с.
23. Щипанов В. Математическое моделирование как условие проектирования качественных систем образования // RELGA: Научно-культурологический сетевой журнал. – 2006. – № 7 [129]. – 01.04.2006. – www.relga.ru.

24. Якубовські М. А. Теоретико-методологічні основи математичного моделювання професійної діяльності вчителя Автореферат надоктора пед. наук 13.00.04 Київ: Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України, 2004. – 40 с.

4. Методи та технології викладання і навчання

Під час освоєння дисципліни в процесі проведення аудиторного заняття використовується лекційно-лабораторно-залікова технологія навчання. Під час організації самостійної роботи використовуються інформаційно-комунікаційні освітні технології, освітні технології розвивального, проблемного і проектного навчання.

5. Форма підсумкового (семестрового) контролю навчання

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

6. Критерії та методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання

Засоби діагностики успішності навчання – усні та письмові відповіді на лабораторних заняттях, модульні контрольні роботи, тестові завдання, індивідуальні завдання, усні та письмові повідомлення.